

The professional aspirations of the graduates of bachelor studies in nursing and midwifery

Aspiracje zawodowe absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo

Justyna Krukiewicz¹, Agnieszka Chrzan-Rodak², Aneta Kościółek³,
Małgorzata Brodziak¹, Kinga Augustowska-Kruszyńska³

¹absolwentka studiów II° kierunku pielęgniarstwo/Graduate of 2nd degree nursing studies

²Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego, Katedra Onkologii i Środowiskowej Opieki Zdrowotnej, Wydziału Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie/
Department of Family Medicine and Community Nursing, Chair of Oncology and Environmental Health, Faculty of Health Sciences, Medical University of Lublin

³Zakład Podstaw Pielęgniarstwa i Dydaktyki Medycznej, Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa, Wydziału Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie/
Department of Basic Nursing and Medical Teaching, Chair of Development in Nursing, Faculty of Health Sciences, Medical University of Lublin

ORCID:

Agnieszka Chrzan-Rodak: 0000-0001-8786-4079

Aneta Kościółek: 0000-0001-5712-1629

Kinga Augustowska-Kruszyńska: 0000-0001-8130-2788

CORRESPONDING AUTHOR/AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Agnieszka Chrzan-Rodak

Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego, Katedra Onkologii i Środowiskowej Opieki Zdrowotnej,
Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ul. Staszica 4-6, 20-081 Lublin
e-mail: agnieszkachrzan607@gmail.com

STRESZCZENIE

ASPIRACJE ZAWODOWE ABSOLWENTÓW STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA NA KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO I POŁOŻNICTWO

Wprowadzenie. Aspiracje zawodowe są ważnym elementem motywującym jednostkę do działania oraz dalszego rozwoju. W przypadku profesji medycznych aspiracje zawodowe są bardzo istotne, ponieważ motywują pielęgniarki i położne do ciągłego ustawicznego kształcenia w zawodzie, co jest fundamentem profesjonalizmu zawodowego.

Cel pracy. Celem pracy było ukazanie aspiracji zawodowych absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo.

Materiał i metoda. Badania przeprowadzono za pomocą sondażu diagnostycznego w oparciu o autorski kwestionariusz ankiety w okresie od kwietnia do czerwca 2017 roku. Grupę stanowiło 158 absolwentów studiów pierwszego stopnia.

Wyniki. Zdecydowana większość (89,2%) absolwentów pielęgniarstwa i położnictwa zamierza podwyższyć kwalifikacje zawodowe. Główne motywy dalszego kształcenia to chęć bycia profesjonalistą (69,6%), chęć rozwoju zawodowego (52,5%) oraz chęć poprawy sytuacji materialnej (47,5%). Absolwenci najczęściej wybierają studia magisterskie jako sposób podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Wnioski. Absolwenci Wydziału Nauk o Zdrowiu wyrażają chęć dalszego rozwoju zawodowego. Aspiracje, którymi kierują się badani absolwenci pielęgniarstwa i położnictwa mogą mieć pozytywny wpływ na pracę zawodową poprzez umacnianie prawidłowych postaw moralnych, rozwój zawodowy i poczucie samodzielności zawodowej.

Słowa kluczowe:

aspiracje, absolwent, pielęgniarka, położna, edukacja

ABSTRACT

THE PROFESSIONAL ASPIRATIONS OF THE GRADUATES OF BACHELOR STUDIES IN NURSING AND MIDWIFERY

Introduction. Professional aspirations appear to be the key factor, which motivates individual to take actions as well as to further self-development. According to medical professions, professional aspirations seem to be crucial because they motivate nurses and midwives to continuing education – what is believed to be the fundament of vocational professionalism.

Aim. The aim of the research was to show the professional aspirations of the graduates of bachelor degree in nursing and midwifery.

Material and methods. The research was conducted with the diagnostic survey based on the questionnaire composed by the authors, within a period from April to June 2017. The research consisted of 158 graduates of bachelor studies.

Results. The majority (89.2%) of the graduates of bachelor studies in nursing and midwifery is planning to improve their professional qualifications. Their main motives are: the desire for being a professional (69.6%), the desire for professional development (52.5%) and the desire for financial situation improvement (47.5%). The MSc studies are most frequently chosen as a way for professional qualifications improvement.

Conclusions. The graduates of the Faculty of Health Sciences express the desire for further professional development. The aspirations, which the examined graduates of bachelor studies in nursing and midwifery are led by, may have a positive impact on their carriers through the strengthening the appropriate moral attitudes, professional development and the sense of professional autonomy.

Key words: aspirations, graduate, nurse, midwife, education

INTRODUCTION

Nurse and midwife are medical and autonomic occupations. They require continuing education and continuous improvement of qualifications, what is legally established [1].

Education in these professions is regulated on the basis of such documents as: Act of July 15, 2011 on nurse and midwife professions; Act of July 20, 2018 Law on Higher Education and Regulation of the Minister of Science and Higher Education of 9 May 2012 on educational standards for the following faculties: medicine, dentistry division, pharmacy, nursing and obstetrics, and Regulation of the Minister of Science and Higher Education on August 11, 2016, amending the ordinance on education standards for the following faculties: medicine, dentistry division, pharmacy, nursing and midwifery.

After completing first-cycle (bachelor's) degree, a nursing or midwifery graduate may continue his/her education at second-cycle (master's) degree or at third-cycle (doctoral) level, which ends with obtaining the title of doctor of medical science or doctor of health sciences. In addition to the education opportunities at the academic level, the graduate of the first degree studies should undertake other forms of postgraduate education, such as: specialist training, qualification courses, specialist courses, and further training courses [2].

Aspirations in the light of literature are considered as a driving force, which can be used to determine the directions of development of the personality, goals and aspirations achievement [3]. Generally, aspirations are understood as the motives of human action and an important element of the human personality, through which one undertakes various activities aimed at self-improvement and the improvement of surroundings. Graduates' aspirations may, therefore, apply to personal as well as social goals of the activity, and their scope and level depends to a large extent on the individual's social development [4,5].

The concept of aspiration has many different ways of understanding and depends on the point of view of the author of the definition and the science he represents. Analyzing numerous definitions, one can conclude that aspirations are the whole of goals, intentions, aspirations, expectations, values and desires to take actions and make decisions that are related to a specific area of life and most often refer to the future, as well as their shaping and appearance depends on various external and internal factors [6,7].

AIM

The aim of the study was to show the professional aspirations of the graduates of bachelor degree in nursing and midwifery.

MATERIALS AND METHODS

The research was conducted with the diagnostic survey based on the questionnaire composed by the authors. The research material was collected from April to June 2017. The research group consisted of 158 first degree graduates who obtained their diploma in 2015 and 2016. The study included 110 nursing graduates and 48 graduates of midwifery, each of them gave permission to participate in the study and was informed about its purpose and core.

The obtained research results were statistically analyzed. The W-Shapiro-Wilk test was used for measurable features of the normality of the analyzed parameters distribution. The R Spearman correlation was used to study the relationship between variables. A significance level of $p < 0.05$ was assumed indicating the existence of statistically significant differences or dependencies. The database and statistical surveys were based on the STATISTICA 13.0 computer software.

The research group characteristics

The research covered a group of 158 people, of which the vast majority (93.0%) were women. The respondents aged up to 22 years accounted for 26.6%, while slightly more than half of the respondents were 23 years old and 21.5% were aged 24 or more. The majority of respondents was unmarried (80.4%), while 17.7% were married, and less than 2% were divorced.

Over half (58.9%) of the respondents lived permanently in city, the rest inhabited the village. Every second person considered their financial situation to be rather good, while 32.9% said it was average. Most often, the fathers of the respondents had vocational (42.4%) or secondary (32.9%) education, whereas the education of respondents' mothers was mostly medium (38.6%) and basic vocational (27.9%).

RESULTS

When it comes to 69.6% ($n = 110$) of the respondents, they completed full-time first and second-cycle programme in nursing, and 30.4% ($n = 48$) in midwifery.

The majority of respondents, completed studies in Lublin (94.9%). Studies have shown that the vast majority of respondents declare to improve their qualifications (89.2%). It has also been shown that significantly more often ($p = 0.04$) single respondents would like to increase their qualifications than respondents who are in a relationship.

The main reasons of the respondents regarding further education are primarily: willingness to be a professional (69.6%), willingness to improve the financial situation (47.5%) and desire for professional development (52.5%) (Table 1). These reasons were also most often indicated in the assessment of the importance of particular values on a scale from 1 to 3. Statistical analysis did not show any significant differences between the directions in assessing the validity of reasons that graduates are declaring raising their qualifications ($p > 0.05$). On the other hand, for respondents in a relationship, further education was significantly more often determined by the desire to improve the material situation than in the group of single respondents ($p = 0.02$).

■ Tab. 1. Reasons that the respondents are guided by when choosing to continue their education

Answers	n	%
interest in health sciences	34	21.5
the desire to be a professional	110	69.6
higher education obligates to knowledge increase	62	39.2
desire for professional development /personal reasons	83	52.5
willingness to achieve the expected professional position/promotion	49	31.0
willingness to improve the financial situation	75	47.5
maintaining current employment	13	8.2
willingness to change the workplace	17	10.8
willingness to find a job	23	14.6

(values do not add up to 100% due to the possibility of choosing several answers)

The respondents who wanted to increase qualifications most often declared that they would like to graduate from master's studies (99.1%), a specialist course (87.3%), specialization training (68.2%) or a qualification course (55.5%). These people were less likely to learn foreign languages (33.6%), complete doctoral studies (21.8%) or gain experience abroad (17.3%) (Tab. 2). For those studying midwifery, learning foreign languages was significantly more important in increasing their qualifications than for nursing students ($p = 0.05$). It was also shown that for the single responders, the master's studies were a way to improve the qualifications better than in the group of respondents in relationships ($p = 0.04$).

■ Tab. 2. The ways for qualifications improvement

Answers	n	%
m. sc. studies	109	99.1
specialist course	96	87.3
specialization course	75	68.2
qualification course	61	55.5
foreign languages learning	37	33.6
ph. d. studies	24	21.8
gaining experience abroad	19	17.3
supplementary course	16	14.6
postgraduate studies	13	11.8
I haven't decided yet	5	4.6
abroad grant	1	1.0

(values do not add up to 100% due to the possibility of choosing several answers)

In the opinion of the respondents, the factors that would inhibit the improvement of professional qualifications were: high training costs (71.5%), lack of time (69.6%), high number of hours of education (50.0%), lack of training leave (35.4%) and lack of financial motivation after completing the training (32.9%). Research has shown that the lack of training leave was, in a significantly higher degree, more important factor inhibiting the improvement of qualifications for the respondents in the relationship than for the group of single respondents ($p = 0.03$).

Respondents were most often interested in working in accordance with their education (90.5%). Research has shown that respondents would most often like to work in a public institution (58.9%), and 45.6% of respondents declared a willingness to work in a non-public institution. The respondents would rather not work in medical education (30.4%) or in the methodological and organizational department (33.5%). Graduates would most often like to work as a departmental nurse (56.3%) or a coordinator (55.0%), they declare willingness to work as a ward nurse (27.2%) or an executive position in medical education (26.0%) or a vocational teacher (29.8%) more seldom. The respondents would be definitely interested in an indefinite contract in full-time employment (57.0%). Only 24.7% of respondents would not like to work abroad, whereas 14.6% of them would like to go permanently abroad, the remaining respondents would like to leave for some time, and 27.2% would not be interested in this issue. Respondents living permanently in the city significantly more often would like to work abroad temporarily or permanently in comparison to respondents living in the countryside ($p = 0.01$). Single respondents also would more often want to work temporarily or permanently abroad than people in a relationship ($p = 0.002$).

The research shows that high earnings, good work organization, job security, good cooperation with subordinates, friendly working relationships, the possibility of self-fulfillment and fulfillment in work, good conditions and job security, communicating with the patient, interesting work, good social conditions and the opportunity to improve qualifications, were the most important aspects for respondents (Tab. 3).

■ Tab. 3. Important aspects in future work

Aspects	Not important		Neutral		Important	
	n	%	n	%	n	%
high salaries	0	0.0	4	2.6	154	97.5
good work organization	0	0.0	5	3.2	153	96.8
employment security	1	0.6	4	2.5	153	96.8
good cooperation with subordinates	0	0.0	6	3.8	152	96.2
friendly work relations	1	0.6	6	3.8	151	95.6
the possibility of self-fulfillment and fulfillment at work	1	0.6	6	3.8	151	95.6
good working conditions and safety	0	0.0	7	4.4	151	95.6
communication with patient	0	0.0	9	5.7	149	94.3
interesting job	1	0.6	9	5.7	148	93.7
good social conditions	1	0.6	10	6.3	147	93.0
possibility of qualifications improvement / training	0	0.0	12	7.6	146	92.4
fully using own qualifications	0	0.0	13	8.2	145	91.8
responsibility for performed tasks	2	1.3	15	9.5	141	89.2
superiors' respect	3	2.0	15	9.5	140	88.6
significant independence of performed work	0	0.0	20	12.7	138	87.3
flexible working hours	0	0.0	23	14.6	135	85.4
convenient location of the workplace	1	0.6	23	14.6	134	84.8
promotion opportunities	1	0.6	26	16.6	131	82.9
prestige of the workplace	1	0.6	27	17.1	130	82.3
social utility of work	3	2.0	30	19.0	125	79.1
compliance with legal regulations governing the profession of doctor	3	2.0	44	27.9	111	70.3
participation in decisions made by management	3	2.0	46	29.1	109	69.0
occupying an executive position	26	16.5	93	58.9	39	24.7

In the research, the respondents assessed that they had great opportunities for shaping their professional career (55.7%), whereas 30.4% of graduates admitted that they had medium opportunities, only 1.9% thought that there were no possibilities, and 6.3% could not assess it. Statistical analysis showed that respondents in the relationship significantly more often admitted that they have no possibility to shape their own carriers or they find the ability smaller than those of a single person ($p = 0.0001$).

Research has shown that the most important in life for the respondents in the coming year is continuing education at a higher level (64.6%), whereas for 17.1% maintaining employment, on the other hand for 10.1% finding employment, and for 8.2% starting a family.

DISCUSSION

In their own research, nurses and midwives declared increasing their qualifications for reasons such as: the desire to be a professional (69.6%), the desire to improve the financial situation (47.5%), and 52.5% admitted that the motive for their actions is the desire for professional development, whereas 31.0% of respondents wanted to achieve expected professional position or promotion.

Literature reports as well as own research indicate, however, certain factors that lower the motivation to make continuous professional development, such as: excessive education costs, which are disproportionate to salaries, lack of financial motivation after completing training, executive obstacles, lack of prospects for promotion, long duration of a given form of training, lack of time, lack of training leave [8].

The Education Quality Department of the Medical University of Lublin systematically conducts researches aimed at analyzing the professional lives of graduates of the Medical University of Lublin. The research carried out among graduates of the year 2012/2013 covering 306 people who completed the survey of occupational fate monitoring showed that in 2016, three years after graduation, 89% of the surveyed graduates declare that they work professionally, 12% carry on a business and 5% still study. As many as 91% of the surveyed graduates think that they work in their profession, of which 69% are employed on the basis of a contract of employment. These data may indicate the demand of medical workers on the labor market as well as a high level of education. Research on professional fates also shows that nursing and midwifery graduates are eager to engage in activities aimed at improving professional qualifications, inter alia, through participation in courses, trainings and specializations [9].

Similar studies on professional aspirations were conducted by Angie Shin Hwee et al. in Singapore in 2013, where 101 nursing graduates were surveyed. In the studies of Angie Shin Hwee et al., the majority of respondents declared their willingness to build a nursing career. An internal factor that motivated further professional development was, first of all, passion for nursing and job satisfaction. The external factor, in turn, was related to pay, which, in line with the increase in qualifications, also increases [10].

Other researches were conducted by Rognstad M. et al. in Norway. The number of 315 students starting their education in nursing profession in 1998 were surveyed, then in 2001, sheets were sent by post, 301 return sheets were received, the last study on this group was conducted in 2003 about 2 years after obtaining the diploma. Initial reasons for the surveyed group for starting education in the nurse profession were: helping others, interpersonal contact and employment security. In 1998, as many as 92% of the respondents declared a desire for continuous improvement and training in the profession. In 2001, 3/4 of students in undergraduate studies expressed a desire to continue education. Data from 2003 indicate that only 16% of graduates of BA studies started or completed further higher education or other forms of professional development. Over the years, preferences related to values at work have also changed. There has been a decrease in the importance of interpersonal contacts and an increase in the importance of high salary and employment security [11].

Data from the Supreme Council of Nurses and Midwives reports, as of 31/12/2016, indicates 288,359 registered nurses and 36,806 registered midwives, however, not all registered nurses and midwives are employed in the profession.

The employment rate of nurses per 1 thousand inhabitants for 2016 is 5.66, and midwives for 1 thousand women 1.34. Prognosis for 2030 are not optimistic. Nursing employment rate for 1 thousand residents with a prognosis for 2030 are 3.81, whereas midwives for 1 thousand women are 1.10. In the face of these data, it is very important to create the opportunity for nursing and midwifery graduates to pursue professional aspirations, to be more willing to take up a job in the profession they have learned. It would also be appropriate to adjust the salary and working conditions to the level of qualifications that graduates are willing to increase [12].

CONCLUSIONS

The results of the research indicate a high level of professional aspirations among the surveyed nursing and midwifery graduates. These professions are independent professions with a high level of public trust, where continuous improvement of qualifications and knowledge development are very important for the quality of patient care. Aspirations in a professional context are also significant for the direction of society development, therefore it is so important to give nurses and midwives the opportunity to pursue a professional career and increase the prestige of these professions. Nurses and midwives should be promoted as highly qualified and independent professions.

Aspiracje zawodowe absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo

WPROWADZENIE

Pielęgniarka i położna to zawody medyczne i samodzielne. Wymagają one ustawicznego kształcenia i ciągłego ponoszenia kwalifikacji, co ugruntowane jest w sposób prawny [1].

Kształcenie w zakresie tych profesji jest regulowane na podstawie takich dokumentów jak: Ustawa z dnia 15 lipca 2011 roku o zawodach pielęgniarki i położnej; Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa i Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 sierpnia 2016 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa.

Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia (licencjackich) absolwent pielęgniarstwa lub położnictwa może kształcić się dalej na studiach drugiego stopnia (magisterskich), bądź na poziomie studiów trzeciego stopnia (doktoranckich), które kończą się uzyskaniem tytułu naukowego doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu. Oprócz możliwości kształcenia na poziomie akademickim absolwent studiów pierwszego stopnia powinien podejmować inne formy kształcenia podyplomowego, takich jak: szkolenia specjalizacyjne, kursy kwalifikacyjne, kursy specjalistyczne, kursy doszkolające [2].

Aspiracje w świetle literatury są uważane za siłę napędową, która może służyć do określenia kierunków rozwoju swojej osobowości, realizacji własnych celów i dążeń [3]. Generalnie aspiracje są rozumiane jako motywy ludzkiego działania oraz ważny element osobowości człowieka, dzięki któremu podejmuje on różnorodne działania mające na celu samodoskonalenie i doskonalenie swojego

otoczenia. Aspiracje absolwentów mogą więc dotyczyć osobistych, jak również społecznych celów działania, a ich zakres i poziom zależny jest w dużym stopniu od rozwoju społecznego jednostki [4, 5].

Pojęcie aspiracji ma wiele różnorodnych sposobów rozumowania i jest zależne od punktu widzenia autora definicji oraz nauki, którą reprezentuje. Analizując liczne definicje można wysunąć wniosek, że aspiracje to całościowy kształt celów, zamierzeń, dążeń, oczekiwań, wartości i pragnień do działania oraz podejmowania decyzji, które są związane z konkretną dziedziną życia i odnoszą się najczęściej do przyszłości, a ich kształtowanie i pojawienie się zależy od wielu różnych czynników zewnętrznych i wewnętrznych [6,7].

CEL PRACY

Celem pracy było ukazanie aspiracji zawodowych absolwentów Wydziału Nauk o Zdrowiu studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo.

MATERIAŁ I METODYKA

Badanie przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety. Materiał badawczy zebrano w okresie od kwietnia do czerwca 2017 roku. Grupę badaną stanowiło 158 absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy uzyskali dyplom w roku 2015\2016. Badaniem objęto 110 absolwentów pielęgniarstwa oraz 48 absolwentów położnictwa, od każdej z osób uzyskano zgodę na przeprowadzenie badania oraz powiadomiono o ich celu i istocie.

Otrzymane wyniki badań poddano analizie statystycznej. Dla cech mierzalnych do oceny normalności rozkładu analizowanych parametrów zastosowano test W Shapiro-Wilka. Do zbadania zależności pomiędzy zmiennymi

wykorzystano korelację R Spearmana. Przyjęto poziom istotności $p < 0,05$ wskazujący na istnienie istotnych statystycznie różnic bądź zależności. Bazę danych i badania statystyczne przeprowadzono w oparciu o oprogramowanie komputerowe STATISTICA 13.0.

Charakterystyka grupy badanej

Badaniem objęto grupę 158 osób w tym znaczną większość (93,0%) stanowiły kobiety. Ankietyowani w wieku do 22 lat stanowili 26,6%, natomiast nieco ponad połowa badanych miała 23 lata, a 21,5% było w wieku 24 lata lub więcej. W większości ankietyowani byli stanu wolnego (80,4%), natomiast 17,7% stanowili żonaci i mężatki, zaś niecałe 2% osoby rozwiedzione.

Ponad połowa (58,9%) ankietyowanych zamieszkiwało na stałe w mieście, pozostali zamieszkiwali wieś. Co druga osoba uważała swoją sytuację materialną za raczej dobrą, natomiast 32,9% za przeciętną. Najczęściej ojcowie ankietyowanych posiadali wykształcenie zawodowe (42,4%) lub średnie (32,9%). Z kolei wykształcenie matek ankietyowanych najczęściej było średnie (38,6%) i zasadnicze zawodowe (27,9%).

WYNIKI BADAŃ

69,6% ($n=110$) ankietyowanych ukończyło stacjonarne studia licencjackie na kierunku pielęgniarstwo, natomiast 30,4% ($n=48$) położnictwo. W większości ankietyowani ukończyli studia w Lublinie (94,9%). Badania wykazały, że zdecydowana większość respondentów deklaruje chęć podwyższania swoich kwalifikacji (89,2%). Wykazano także, że istotnie częściej ($p=0,04$) ankietyowani stanu wolnego chcieliby podwyższyć swoje kwalifikacje niż badani będący w związku.

Główne motywy ankietyowanych co do dalszego kształcenia to przede wszystkim: chęć bycia profesjonalistą (69,6%), chęć rozwoju zawodowego (52,5%) oraz chęć poprawy sytuacji materialnej (47,5%) (tabela 1). Motywy te były również najczęściej wskazywane przy ocenie ważności poszczególnych wartości w skali od 1 do 3. Analiza statystyczna nie wykazała istotnych różnic pomiędzy kierunkami w ocenie ważności motywów jakimi kierują się absolwenci deklarując podnoszenie kwalifikacji ($p > 0,05$). Z kolei dla ankietyowanych będących w związku istotnie częściej o dalszym kształceniu decydowała chęć poprawy sytuacji materialnej niż w grupie badanych stanu wolnego ($p=0,02$).

■ Tab. 1. Motywy jakimi kierują się ankietyowani decydując się na dalsze kształcenie

Odpowiedzi	n	%
zainteresowanie naukami o zdrowiu	34	21,5
chęć bycia profesjonalistą	110	69,6
wyższe wykształcenie obliuguje do poszerzania wiedzy	62	39,2
chęć rozwoju zawodowego/powody osobiste	83	52,5
chęć osiągnięcia oczekiwanej pozycji zawodowej/awans	49	31,0
chęć poprawy sytuacji materialnej	75	47,5
utrzymanie obecnego zatrudnienia	13	8,2
chęć zmiany miejsca pracy	17	10,8
chęć znalezienia pracy	23	14,6

(wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru kilku odpowiedzi)

Osoby badane, które chciały podwyższyć swoje kwalifikacje najczęściej deklarowały, że chciałyby ukończyć studia magisterskie (99,1%), kurs specjalistyczny (87,3%), szkolenie specjalizacyjne (68,2%) czy kurs kwalifikacyjny (55,5%). Rzadziej osoby te wskazywały chęć nauki języków obcych (33,6%), ukończenie studiów doktoranckich (21,8%) czy zdobycia doświadczenia za granicą (17,3%) (tabela 2). Dla ankietyowanych studiujących na kierunku położnictwo istotnie większe znaczenie w podnoszeniu swoich kwalifikacji miała nauka języków obcych niż dla studiujących pielęgniarstwo ($p=0,05$). Wykazano również, że dla ankietyowanych stanu wolnego w istotnie wyższym stopniu sposobem na podniesienie kwalifikacji były studia magisterskie niż w grupie badanych będących w związku ($p=0,04$).

■ Tab. 2. Sposoby poszerzania swoich kwalifikacji

Odpowiedzi	n	%
studia magisterskie	109	99,1
kurs specjalistyczny	96	87,3
szkolenie specjalizacyjne	75	68,2
kurs kwalifikacyjny	61	55,5
nauka języków obcych	37	33,6
studia doktoranckie	24	21,8
zdobycie doświadczenia za granicą	19	17,3
kurs dokształcający	16	14,6
studia podyplomowe	13	11,8
jestem jeszcze nie zdecydowany	5	4,6
stypendium zagraniczne	1	1,0

(wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru kilku odpowiedzi)

W opinii badanych czynnikami, które utrudnią podwyższanie kwalifikacji zawodowych były: wysokie koszty szkolenia (71,5%), brak czasu (69,6%), duża liczba godzin kształcenia (50,0%), brak urlopów szkoleniowych (35,4%) oraz brak motywacji finansowej po ukończeniu szkolenia (32,9%). Badania wykazały, że dla ankietyowanych w związku w istotnie wyższym stopniu ważniejszym czynnikiem utrudniającym podnoszenie kwalifikacji był brak urlopów szkoleniowych niż w grupie badanych stanu wolnego ($p=0,03$).

Ankietyowani najczęściej byli zainteresowani pracą zgodną z ich wykształceniem (90,5%). Badania wykazały, iż najczęściej respondenci chcieliby pracować w instytucji publicznej (58,9%), a w instytucji niepublicznej chęć pracy deklarowało 45,6% badanych. Badani raczej nie chcieliby pracować w szkolnictwie medycznym (30,4%) lub dziale metodyczno-organizacyjnym (33,5%). Absolwenci najczęściej chcieliby pracować na stanowisku oddziałowej (56,3%) lub koordynatora (55,0%), rzadziej deklarowali pracę na stanowisku odcinkowej (27,2%), czy stanowisku kierowniczym w szkolnictwie medycznym (26,0%) lub nauczyciela zawodu (29,8%). Osoby badane byłyby zdecydowanie zainteresowane umową na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy (57,0%). Jedynie 24,7% ankietyowanych nie chciałoby pracować za granicą, zaś 14,6% chciałoby wyjechać na stałe, pozostali ankietyowani chcieliby wyjechać na pewien czas, a 27,2% nie zastana

nawiało się nad tą kwestią. Ankietowani mieszkający na stałe w mieście istotnie częściej chcieliby pracować czasowo lub na stałe niż badani mieszkający na wsi ($p=0,01$). Również ankietowani absolwenci stanu wolnego istotnie częściej chcieliby pracować czasowo lub na stałe za granicą niż osoby w związku ($p=0,002$).

Z badań wynika, że dla ankietowanych w przyszłej pracy były najczęściej ważne takie aspekty jak: wysokie zarobki, dobra organizacja pracy, pewność zatrudnienia, dobra współpraca z podwładnymi, koleżeńskie stosunki pracy, możliwość samorealizacji i spełnienia w pracy zawodowej, dobre warunki i bezpieczeństwo pracy, komunikowanie się z pacjentem, ciekawa praca, dobre warunki socjalne, możliwość podnoszenia kwalifikacji (tab. 3).

■ Tab. 3. Aspekty ważne w przyszłej pracy

Aspekty	Nie ważne		Obojętne		Ważne	
	n	%	n	%	n	%
wysokie zarobki	0	0,0	4	2,6	154	97,5
dobra organizacja pracy	0	0,0	5	3,2	153	96,8
pewność zatrudnienia	1	0,6	4	2,5	153	96,8
dobra współpraca z podwładnymi	0	0,0	6	3,8	152	96,2
koleżeńskie stosunki pracy	1	0,6	6	3,8	151	95,6
możliwość samorealizacji i spełnienia w pracy zawodowej	1	0,6	6	3,8	151	95,6
dobre warunki i bezpieczeństwo pracy	0	0,0	7	4,4	151	95,6
komunikowanie się z pacjentem	0	0,0	9	5,7	149	94,3
ciekawa praca	1	0,6	9	5,7	148	93,7
dobre warunki socjalne	1	0,6	10	6,3	147	93,0
możliwość podnoszenia kwalifikacji/dokształcania się	0	0,0	12	7,6	146	92,4
wykorzystywanie w pełni własnych kwalifikacji	0	0,0	13	8,2	145	91,8
odpowiedzialność za wykonywane zadania	2	1,3	15	9,5	141	89,2
poważanie u przełożonych	3	2,0	15	9,5	140	88,6
znaczną samodzielność wykonywanej pracy	0	0,0	20	12,7	138	87,3
elastyczne godziny pracy	0	0,0	23	14,6	135	85,4
dogodna lokalizacja miejsca pracy	1	0,6	23	14,6	134	84,8
możliwość awansu	1	0,6	26	16,6	131	82,9
prestż zakładu pracy	1	0,6	27	17,1	130	82,3
społeczna użyteczność pracy	3	2,0	30	19,0	125	79,1
przestrzeganie przepisów prawnych regulujących zawód lekarza	3	2,0	44	27,9	111	70,3
udział w decyzjach podejmowanych przez kierownictwo	3	2,0	46	29,1	109	69,0
zajmowanie kierowniczego stanowiska	26	16,5	93	58,9	39	24,7

W badaniach ankietowani oceniali, że mają duże możliwości w kształtowaniu swojej kariery zawodowej (55,7%), natomiast 30,4% absolwentów przyznało, że ma średnie możliwości, jedynie 1,9% uważało, że nie ma żadnych możliwości, a 6,3% nie potrafiło tego ocenić. Analiza statystyczna wykazała, że ankietowani będący w związku istotnie częściej oceniali, że ich możliwości kształtowania własnej kariery zawodowej są małe lub nie mają możliwości niż osoby stanu wolnego ($p=0,0001$).

Badania wykazały, iż w ciągu najbliższego roku dla ankietowanych najważniejsze w życiu jest kontynuowanie edukacji na wyższym poziomie (64,6%), natomiast dla 17,1% utrzymanie zatrudnienia, zaś dla 10,1% znalezienie zatrudnienia, a dla 8,2% założenie rodziny.

DISKUSJA

W badaniach własnych pielęgniarki i położne deklarowały podwyższanie kwalifikacji z takich względów jak: chęć bycia profesjonalistą (69,6%), chęć poprawy sytuacji materialnej (47,5%), z kolei 52,5% przyznało, iż motywem ich działania jest chęć rozwoju zawodowego, natomiast 31,0% badanych chciało osiągnąć oczekiwaną pozycję zawodową lub awans. Doniesienia z literatury, jak również badania własne wskazują jednak na pewne czynniki, które obniżają motywację do podejmowania ciągłego doskonalenia zawodowego takie jak: nadmierne koszty kształcenia, które są niewspółmierne do wynagrodzenia, brak motywacji finansowej po ukończeniu szkoleń, przeszkody ze strony kadry kierowniczej, brak perspektyw na awans, długi czas danej formy szkolenia, brak czasu, brak urlopów szkoleniowych [8].

Dział Jakości Kształcenia Uniwersytetu Medycznego w Lublinie systematycznie prowadzi badania mające na celu analizę losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Badania zrealizowane wśród absolwentów rocznika 2012/2013 obejmujące 306 osób, które wypełniło ankietę monitoringu losów zawodowych wykazały, że w roku 2016 trzy lata od ukończenia studiów 89% badanych absolwentów deklaruje, że pracuje zawodowo, 12% prowadzi działalność gospodarczą, a 5% nadal studiuje. 91% ankietowanych absolwentów uważa, iż pracuje w wyuczonym zawodzie z czego 69% osób jest zatrudnione w oparciu o umowę o pracę. Dane te mogą świadczyć o zapotrzebowaniu pracowników medycznych na rynku pracy, jak również wysokim poziomie kształcenia. Z badań losów zawodowych wynika również, iż absolwenci pielęgniarstwa i położnictwa chętnie angażują się w działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych między innymi poprzez udział w kursach, szkoleniach i specjalizacjach [9].

Podobne badania dotyczące aspiracji zawodowych przeprowadzone zostały przez Hwee i wsp. w Singapurze w 2013 roku, gdzie przebadano 101 absolwentów pielęgniarstwa. W badaniach Hwee i wsp. większość respondentów deklaruowała chęć dalszego budowania kariery pielęgniarstwa. Wewnętrznym czynnikiem, który motywował do dalszego rozwoju zawodowego były przede wszystkim pasja do pielęgniarstwa oraz satysfakcja z wykonywanej pracy. Z kolei czynnik zewnętrzny był związany z wynagrodzeniem, które wraz ze wzrostem kwalifikacji również wzrasta [10].

Inne badania przeprowadzili Rognstad i wsp. w Norwegii. Przebadano 315 studentów rozpoczynających naukę w zawodzie pielęgniarstwa w 1998 roku, następnie w roku 2001 wysłano pocztą arkusze, gdzie otrzymano 301 arkuszy zwrotnych, ostatnie badanie na tej grupie zebrano w 2003 roku około 2 lata po uzyskaniu dyplomu. Początkowymi motywami dla badanej grupy do podjęcia kształcenia w zawodzie pielęgniarstwa były: pomaganie innym, kontakty międzyludzkie oraz bezpieczeństwo zatrudnienia. W roku 1998, aż 92% ankietowanych deklaroowało chęć ciągłego doskonalenia i kształcenia w zawodzie. Natomiast w 2001 roku 3/4 studentów na studiach licencjackich wyrażało chęć dalszego kształcenia. Dane z roku 2003 wskazują, że jedynie 16% absolwentów studiów licencjackich rozpoczęło lub ukończyło dalsze kształcenie wyższe, bądź inne formy doskonalenia zawodowego. Na przestrzeni lat zmieniły się także preferencje związane z wartościami w pracy. Odnotowano spadek znaczenia kontaktów międzyludzkich i wzrost znaczenia wysokiego wynagrodzenia i bezpieczeństwa zatrudnienia [11].

Dane z raportów Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, stan z dnia 31.12.2016, wskazuje na 288 359 zarejestrowanych pielęgniarek oraz 36 806 zarejestrowanych położnych, jednak nie wszystkie zarejestrowane pielęgniarki i położne podejmują pracę w zawodzie. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1 tysiąc mieszkańców na rok 2016 wynosi 5,66, a położnych na 1 tysiąc kobiet 1,34. Prognozy na rok 2030 nie są optymistyczne. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1 tys. mieszkańców z prognozą na rok 2030 to 3,81, natomiast położnych na 1 tysiąc kobiet to 1,10. W obliczu tych danych bardzo istotne jest stworzyć możliwość absolwentom pielęgniarstwa i położnictwa realizacji aspiracji zawodowych, aby chętniej podejmowali pracę w wyuczonym zawodzie. Należałoby również dostosować zarobki i warunki pracy do poziomu kwalifikacji, które absolwenci chętnie podwyższają [12].

PODSUMOWANIE

Wyniki badań wskazują na wysoki poziom aspiracji zawodowych wśród badanych absolwentów pielęgniarstwa i położnictwa. Zawody te są profesjami samodzielnymi o dużym poziomie zaufania publicznego, gdzie ciągłe podnoszenie kwalifikacji i poszerzanie wiedzy jest bardzo istotne dla jakości realizacji opieki nad pacjentem. Aspiracje w kontekście zawodowym są znaczące, również dla kierunku rozwoju społeczeństwa, dlatego tak ważne jest, aby dać możliwość pielęgniarkom i położnym na realizację zawodową oraz zwiększać prestiż tychże profesji. Należy promować pielęgniarki i położne jako zawody wysoce wykwalifikowane i samodzielne.

REFERENCES

1. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa. Dz. U. 2011 Nr 174 poz. 1039.
2. Obwieszczenie Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa. Dz. U. RP z dnia 9 lutego 2018 r. Poz. 345.
3. Lewowicki T. Aspiracje dzieci i młodzieży. Aspiracje – podstawowe pojęcia i zagadnienia. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe; 1987, s. 11-20.
4. Kunikowski J, Kamińska A, Gawryluk M. Aspiracje zawodowe młodzieży. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia*. 2016; 4(29): 55-78.
5. Skorny Z. Aspiracje młodzieży oraz kierujące nimi prawidłowości. *Problematyka aspiracji*. Wrocław: Wydawnictwo Zakład Naukowy im. Ossolińskich; 1980, s. 9-53.
6. Musialska K. Aspiracje życiowe młodzieży stojącej u progu dorosłości. *Problematyka aspiracji życiowych w literaturze przedmiotu*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”; 2008, s. 11-30.
7. Skorny Z. Aspiracje młodzieży oraz kierujące nimi prawidłowości. Czynniki determinujące aspiracje. Wrocław: Wydawnictwo Zakład Naukowy im. Ossolińskich; 1980, s. 68-121.
8. Kunecka D, Rogalska D. Zmiany na rynku usług zdrowotnych a kształcenie na kierunkach medycznych. *Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*. 2014; 353: 272-281.
9. Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie 2012/2013. *Raport Działu Jakości Kształcenia Uniwersytetu Medycznego w Lublinie*.
10. Hwee S, Fai M, Wai Chi S. Research in brief - Career aspirations of nursing graduates in Singapore: A cross-sectional descriptive study. *Singapore Nursing Journal*. 2013; 1(40).
11. Rognstad MK, Aasland O. Change in career aspirations and job values from study time to working life. *J Nurs Manag*. 2007; 15: 424-432.
12. Raporty Naczelnej Rady pielęgniarek i położnych. *Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego w świadczenia pielęgniarek i położnych*. Warszawa: Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych; 2017.

Praca zgłoszona do czasopisma/Manuscript received:
08.01.2019

Praca zaakceptowana do druku/Manuscript accepted:
23.01.2019

Tłumaczenie/Translation: